

СОВЕТ
НОВОКЫРЛАЙСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Центральная, д. 3, с. Новый Кырлай,
Арский муниципальный район, 422035

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
Я҆НА КЫРЛАЙ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ
Үзәк урам, 3 йорт, Яңа Кырлай авылы,
Арча муниципаль районы, 422035

Тел. (84366)56-7-32, факс (84366)56-7-34. E-mail: Nkrl.Ars@tatar.ru

**Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ**

« 17 » февраль 2021ел

№ 15

Россия Федерациисе дәүләт урман фонды жириенә көрмәгән һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә көрмәгән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турындағы Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациисе Урман кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Россия Федерациисе Федераль законы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындағы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге Уставы нигезендә, Россия Федерациисе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән һәм физик һәм юридик затлар милкендәге жирләргә көрмәгән Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне рациональ файдалану, саклау һәм яңадан торғызу максатларында, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге Советы карап бирдә:

1. Россия Федерациисе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә көрмәгән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында Нигезләмәне күшүмтә нигезендә расларга.

2. Әлеге каарны Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында авыл жирлеге булегендә урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.

3. Әлеге каарның угтелешен контролъдә тотуны үз өстемә алам.

Яңа Кырлай авыл
жирлеге башлығы

Г.Г.Сәфәров

Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жирлеге Советы
карасына күшымта

**Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән һәм физик
һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә көрмәгән Татарстан
Республикасы Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кису тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындағы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Граждан кодексының 15 ст., Россия Федерациясе Урман кодексының 61, 68, 77 ст., Яңа Кырлай авыл жирлеге Уставы нигезендә, халыкның экологик иминлеген тәэммин иту максатларында эшләнде һәм Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән һәм физик затлар милкендәге жирләргә көрмәгән Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге яшел үсентеләрне кису тәртибен билгели.

1. Төп төшөнчәләр

Әлеге Нигезләмәдә тубәндәге төп төшөнчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр - табигый һәм ясалма үсеп чыккан агач, куак һәм үләнчел үсемлекләр (паркларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәклекләрне, шулай ук аерым үсүче агач һәм куакларны да кертеп).

Табигать территорияләре - бердәм географик (климат) шартларында формалашкан жирлек, туфрак, үсемлекләр рельефының билгеле бер типларын үз эченә алган, хужалық әшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылган территорияләр.

Яшел территорияләр - табигый үсеп чыккан үсемлекләр кишәрлекләре булган территорияләр, ясалма рәвештә яшелләндерү объектлары (авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге жирләрнең аз төзелгән өлешләре, алар чикләрендә өслекнең 50 процентыннан да ким булмаган өлеше үсемлекләр капламы белән каплана.

Урманланган территорияләр - табигый үсеп чыккан урман үсемлекләре белән капланган төрле функциональ билгеләнештәге табигать территорияләре.

Агач -яңа утыртылган үсентеләрдән тыш, диаметры ачык беленеп торган кимендә 5 см кәүсәле, 1,3 м биекләтәге үсемлек.

Куаклык - туфрак өслегендә тармакланган күпъеллык (агачтан аермалы буларак) үсемлек.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлекләре.

Ешлыклар - нинди дә булса урында куе булып үскән үсемлекләр, куаклар.

Яшел массив - бердәм үскән 50 данәдән дә ким булмаган зур агачлар (15 яштән өлкәнрәкләр) үсә торган территория.

Яшел үсентеләрне заарлау - яшел үсентеләрнең я туфракның заарлы матдәләр белән пычрануы, ут төрту яисә башка йогынты ясау нәтижәсендәларның үсеше тукталу, шул исәптән ботакларның, тамыр системасының механик заарлануы, кабыкның бөтенлөгө бозылу, туфракның тере катламы бозылу.

Яшел үсентеләрне юкка чыгару (юк итү) - яшел үсентеләрне кисү яки аларның үсешен туктатуга китергән башка төрле заарлаулар. Компенсацион яшелләндерү - юкка чыгарылган яисә заарланган яшел үсентеләр урынына 2 коэффиценты белән яңа үсентеләр утырту.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

Авыл жирлеге территориясендә үсә торган яшел үсентеләр саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

2.1. Авыл жирлеге территориясендә (авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдән тыш) үскән барлық яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне саклауны тәэммин итү бурычлары түбәндәгеләргә йөкләнә:

2.2.1. Оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрлөрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - әлеге оешмалар житәкчеләрене;

2.2.2. Милектәге яисә арендадагы жирләрдә - юридик затларга һәм гражданнарга - милекчеләргә яисә арендалаучыларга.

2.3. Яшел үсентеләр үскән жир кишәрлекләренең милекчеләре, файдаланучылар һәм арендалаучылар яшел үсентеләрнең сакланышын, тиешенчә карауны тәэммин итәргә тиеш.

2.4. Әлеге Нигезләмә авыл жирлеге территориясендә проектлау, төзелеш, ремонтлау һәм башка эшләр алып барганды агач-куак үсентеләрен кисүгә бәйле эшләр башкарған барлық гражданнарга һәм оешмаларга, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә кагыла.

2.5. Авыл жирлеге территориясендә хужалық, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2.6. Жир кишәрлекендә төзелеш, хужалық һәм башка эшчәнлек башкарғанда, проект алды һәм проект документациясендә яшел үсентеләрнең торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел үсентеләргә йогынтысын тулысынча бәяләгән акт булырга тиеш.

2.7. Яшел үсентеләрнең тереклек эшчәнлеген тәэммин итә алмый торган яшелләндерелгән территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рәхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне рәхсәтsez кисү тыела.

3.2. Авыл жирлеге территориясендә агачларны һәм куакларны кисү рәхсәт нигезендә башкарыла. Кисүгә рәхсәт авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

3.3. Яшел үсентеләрне кисүгә рәхсәт алу өчен мәрәжәгать итүче авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе исеменә билгеләнгән рәвештә (1 нче күшүмтә) хат-заявка бирә, анда үсентенең саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтләнгән булырга тиеш. Гаризага түбәндәгә документлар теркәп бирелә:

3.3.1. Шәхесне таныклый торган документлар;

3.3.2. Вәкаләтле вәкилнең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мәрәжәгать итүче исеменнән вәкил эш итсә);

3.3.3. Якындағы корылмаларга яисә башка ориентирларга кадәр киселергә тиешле яшел үсентеләр тәшерелгән кишәрлек схемасы;

3.3.4. Жир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчесез мәлкәт реестрында теркәлмәгән булса, жир кишәрлекенә хокук билгели торган һәм жир кишәрлекенә хокуки раслаучы документларның таныланган күчермәләре;

3.3.5. Биналар һәм корылмалар төзегендә габаритларга эләгә торган яшел үсентеләрне кискән очракта, расланган проект документациясе;

3.3.6. Кагылган территорияләрнең хужалары белән яшел үсентеләрне кису һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

3.3.7. Агач утыртканда яисә күчереп утыртканда, инженер чөлтәрләре вәкилләре белән жир эшләрен уздыруға ордер ачып килештерү.

3.4. Авыл жирлеге башкарма комитеты, заявка-хат көргөннән соң, гариза бирүчегә әлеге эш төрен үткәрүгә рәхсәте булган махсуслаштырылган оешмага тубәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел үсентеләрнең санлы исемлеге;

3.4.2. киселергә тиешле агач үсентеләренең санын, төрен, категориясен билгеләү максатыннан, үскән яшел үсентеләрне натураль тикшеру акты;

3.4.3. киселгән агач өчен (түләү) бәясен исәпләп чыгару. Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маенданы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләр мөрәжәгать итүче хисабына башкарыла.

Рәхсәтнең гамәлдә булу вакыты - 90 көн.

3.5. Авыл жирлеге башкарма комитеты гариза бирүченең хат-гаризасы нигезендә яшел үсентеләрне табигый техник тикшеру акты, киселгән агач өчен бәяне (түләүне) исәпләп чыгару нигезендә, авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисугә рәхсәт бирү турында күрсәтмә проектын әзерли.

3.6. Эшләр башкаруға рәхсәт алганда, аның мәнфәгатында яшел үсентеләр юкка чыгарыган мөрәжәгать итүче, әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләрне кискән өчен түләүләр кертергә һәм компенсацион яшелләндерүнен тәртибен раслый торган документлар тапшырырга тиеш.

3.7. Агач һәм куакларны кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.8. Яшел үсентеләрне кису эшләре билгеләнгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә гариза бирүче акчалары исәбенә башкарыла. Агачларны кису бары тик аттестацияләнгән белгечләр тарафыннан гына рәхсәт ителә.

3.9. Яшелүсентеләрне кису, тәпләү һәм калдыкларны төяу һәм чыгару эшен мөрәжәгать итүче хисабына эш башлангынан соң өч көн эчендә башкарыла. Киселгән яшел үсентеләрне һәм киселгән калдыкларны эш урынында саклау тыела.

3.10. Территориянең кису урынына якын урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр заараланган очракта, эшләр башкаручы, территориянең хужасы һәм контролъ органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештереп, әмма зиян кителегән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәжбүри рәвештә торғызу эшләрен башкара.

3.11. Агач һәм куакларны бушлай кису авыл жирлекенең башкарма комитеты тарафыннан тубәндәге очракларда рәхсәт ителергә мөмкин:

3.11.1. яшел үсентеләрне тәрбияләү, санитар кисуләр һәм реконструкцияләү буенча кисуләр үткәру;

3.11.2 авария хәлендәге һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капиталь инженерлык корылмаларын ремонтлау;

3.11.3. дәүләт санэпидемнадзор бәяләмәсе булса, торак һәм ижтимагый биналарда яктылыкны каплый торган агач һәм куакларны кису;

3.11.4. авария тудыра торган (жимерелу куркынычы тудыра торган) агач һәм куакларны кису.

3.12. Югарыда күрсәтелгән очракларда, яшел үсентеләрне кисүне гамәлгә ашыруучы мөрәҗәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацион яшелләндерү үткәрергә кирәк.

3.13. Авария хәләндәге, коры-сары һәм куркыныч тудыручи яшел үсентеләр 2 нче күшымта нигезендәге акт буенча комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.14. РФ Урман кодексының 20 статьясына тәңгәл рәвештә, хужалык эшчәнлеге нәтижәсендә үскән яки аны гражданга яисә юридик затка тапшырганнан соң жир кишәрлекендә табигый рәвештә үскән агач-куаклык аның милке булып тора, ул ача ия, файдалана һәм үз милке белән житәкчелек итә.

3.15. Яшел үсентеләрне рәхсәтсез кису яисә юкка чыгару дип түбәндәгеләр таныла:

3.15.1. Агач һәм куакларны рәхсәтсез кису яисә рәхсәт белән, әмма рәхсәттә күрсәтелгән урында, рәхсәттә күрсәтелгән токымнарны, рәхсәттә күрсәтелгән санда кисмәү;

3.15.2. Ут төртү яисә ут белән сәксиз эш итү нәтижәсендә агачларны һәм куакларны юкка чыгару яки заарлау;

3.15.3. Кәүсәне божралау яки юну;

3.15.4. Үсеп килгән агач һәм куакларны үсүе тукталганчы заарлау;

3.15.5. Агачларны һәм куакларны ташландык сулар, химик матдәләр, калдыклар һәм башкалар белән заарлау;

3.15.6 Корыган агачларны рәхсәтсез кису;

3.15.7. Үсә торган агачларны һәм куакларны башкача заарлау.

3.16. Дәүләт урман фондында үскән агачларны һәм куакларны кису маҳсус вәкаләтле дәүләт органнары тарафыннан бирелгән рәхсәтләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.17. Әлеге Нигезләмәне бозып, агачларны һәм куакларны юк итү үзирекле кису булып тора һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә административ һәм жинаять жаваплылыгына тартыла. Әлеге Нигезләмә кагыйдәләрен үтәү авыл жирлеге территориясендә барлык гражданнар, оешмалар һәм учреждениеләр өчен мәжбүри.

4. Компенсацион яшелләндерү

4.1. Компенсацион яшелләндерү рәхсәт ителгән кисуләр, яшел үсентеләрне законсыз заарлау яки юкка чыгару очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү алдагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы вакытта, әмма яшел үсентеләрне заарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алыш бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацион яшелләндерү гражданнарның яисә юридик затларның мәнфәгатьләрендә яисә аларның хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел үсентеләр заарланау яки юкка чыгу очракларында, аларның акчалары исәбенә башкарыла.

4.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел үсентеләргә китерелгән зыян натурады рәвештә - компенсацион яшелләндерүгә: юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан 2 коэффициенты белән торғызылырга тиеш.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда, яшел үсентеләрне саклау

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп алып барыла.

5.2. Яшел территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән жирләр максатчан билгеләнешсез төзелергә һәм кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр утыртылган жир кишәрлекләрендә төзелеш алып барғанда, проект документациясе киселергә тиешле яшел үсентеләргә бәя бирергә тиеш. Мондый очракларда киселгән агач өчен зыянны каплау өлеге Нигезләмәнен 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә компенсацион яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда, яшел үсентеләрне саклау

6.1. Авыл жирлеге башкарма комитеты рөхсәтеннән башка яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Эшмәкәрлек эшчәнлеген яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда гамәлгә ашырганда, шартлау, ут чыгу куркынычы тудыру һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел үсентеләргә зыян китерү яисә аларны юкка чыгару тыела.

7. Административ җаваплылык.

7.1. Өлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә көрмәгән
һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге
жирләргә көрмәгән Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 1 нче күшымта

Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жирлеге
башкарма комитеты
җитәкчесенә

(оешманың исемен яисә Ф.И.А.И., адресын күрсәтергә)

ГАРИЗА

Яңа Кырлай авыл жирлеге территориясендә агач-куак үсентеләрен
чикле кисүгә

Жир кишәрлекендә үскән агачларны, куакларны, агач-куак
үсентеләрен (кирәклесен сыйзарга) кисүне рәхсәт итүегезне сорыйм.

(оешманың исемен яисә Ф.И.А.И. жир кишәрлекенә хокукның төрен
күрсәту)

һәм жирдә урнашкан _____ (торак пунктны
күрсәтергә)

Жир кишәрлекендә бар:

агачлар _____ данә
куаклыклар _____ данә.

Жир кишәрлекен үзләштерү һәм төзекләндерү процессында агачны кискән өчен
түләүне гамәлгә ашырырга һәм дендроплан нигезендә агач-куаклыкны
компенсацияләү өчен түләргә бурычлымын.

Ф.И.А.И. (Имза)

Дата _____

Күшымталар:

1. Рәхсәт документациясе.
2. Аңа төре һәм кисү күздә тотыла торган яшел үсентеләр санын төшереп, жир
кишәрлекеге планы.

Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жиirlәренә көрмәгән
hәм физик hәм юридик затларның хосусый милкендәге
жиirlәргә көрмәгән Татарстан Республикасы
Арча муниципаль районы
Яңа Кырлай авыл жиirlеге территориясендәге
яшел үсентеләрне кису тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘГӘ 2 нче күшүмтә

АКТ

ЯШЕЛ ҮСЕНТЕЛӘРНЕ КИСЕЛЕРГӘ ТИЕШЛЕ ДИП ТАНУ ТУРЫНДА

Арча муниципаль районы Яңа Кырлай авыл жиirlеге Башкарма комитеты
" " ел

Комиссия составы:

1. _____ (Ф. И., вазыйфа)
2. _____ (Ф.И. А.И., вазыйфа)
3. _____ (Ф. И. А.И., вазыйфа)

яшел үсентеләрне тикшерде.

Тикшерү нәтижәләре түбәндәгечә:

Нәтижәләр:

Комиссия әгъзалары:

(имза) (Ф.И. А.И.)

(имза) (Ф.И. А.И.)

(имза) (Ф.И. А.И.)

1
2
3